

Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı Kuveyt Hükümet Bursu: Süreç ve İçerik Analizi

Türkiye Ministry of National Education Kuwait Government Scholarship Analysis in terms of Process and Content Analysis

İrfan KARADENİZ*

Öz

Dil eğitiminin olmazsa olmaz parçalarından bir tanesi hedeflenen dilin konuşulduğu ülkelerde bulunmaktır. Bu imkânın yerinde kullanımı, süreci, salt bir dil eğitimi olmanın ötesine taşımakta ve birtakım fırsatlara kapı aralamaktadır. Sosyal, kültürel, dini ve siyasi birçok olgu hakkında kişiyi fikir sahibi kılması, kişisel ve sosyal ağların gelişimi ve evrenselleşebilme bu sürecin artıları içerisinde zikredilebilir. Bu açıdan Millî Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün lisans sonrası ve lisansüstü programlarının yanı sıra birçok dilin eğitimine odaklanan burs programlarına sahip olması önemlidir. Bu çalışmada ilgili Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 2023–2024 yılı Kuveyt Arapça dil bursu programı örneğinde bir analiz yapılmıştır. Süreç ve içerik açısından öğrenci ve öğretmenler özelinde tahliller yapılmasının yanı sıra bursiyerler tarafından ihtiyacı hissedilen bir kılavuz metnin hazırlanması da çalışmanın önemli amaçlarından biridir. Bu doğrultuda Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından süreç içerisinde ve süreçten sonra talep edilen hususlar ele alınmıştır. Kuveyt'in tarihi ve kültürel kodları betimsel düzeyde tasvir edilmiştir. Kendine has bir lehçeye sahip olması ile Arapça dil eğitimi ve Kuveyt Lehçesi arasındaki benzer ve farklı hususlara işaret amacıyla Kuveyt Lehçesinden bir dizi örnek kelime listesi hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı, Kuveyt, Dil Eğitimi, Arapça Dili, İçerik Analizi, Süreç Analizi.

Abstract

One of the indispensable parts of language education is to be in countries where the target language is spoken. The proper use of this opportunity takes the process beyond mere language training and opens the door to several opportunities. The advantages of this process include having an idea about many social, cultural, religious, and political phenomena, the development of personal and social networks and universalization. In this respect, it is important that the Ministry of National Education's Directorate General for European Union Foreign Relations has scholarship programs that focus on the education of many languages, as well as post-graduate and post-graduate programs. In this study, an analysis was conducted on the example of the Kuwaiti Arabic language scholarship program of the Directorate General for Foreign Relations of the European Union for 2023-2024. In addition to analyzing the process and content in terms of students and instructors, one of the important aims of the study is to prepare a guiding text whose need is felt by the scholarship recipients. In this direction, the issues requested by the Directorate General for European Union Foreign Relations during and after the process are discussed. Kuwait's historical and cultural codes were described at a descriptive level. Several sample vocabularies lists from Kuwaiti Dialect have been prepared in order to point out the similarities and differences between Arabic language education and Kuwaiti Dialect, which has its own unique dialect.

Keywords: Türkiye Ministry of National Education, Kuwait, Language Education, Arabic language, Content analysis, Process analysis.

* Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, irfan.karadeniz@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2126-8973

Gönderim Tarihi / Submitted: 01.10.2024

Kabul Tarihi / Accepted: 30.10.2024

Atf Bilgisi / Cite As: Karadeniz, İrfan (2024), "Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı Kuveyt Hükümet Bursu: Süreç ve İçerik Analizi", *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 292-308.

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun şekilde hazırlanmış ve [turnitin](#) intihal taramasından geçmiştir.

1. Giriş

Dil öğrenimini kolaylaştıran şeylerden bir tanesi hedeflenen dilin konuşulduğu ülkelerde bulunmaktır. Bu imkânın yerinde kullanımı, hiç şüphesiz süreci, salt bir dil eğitimi olmanın ötesine taşımakta (Sato, 2014: 28) ve birtakım fırsatlara kapı aralamaktadır. Sosyal, kültürel, dini ve siyasi birçok olgu hakkında kişiyi fikir sahibi kılması, kişisel ve sosyal ağların gelişimi ve evrenselleşebilme bu sürecin artıları içerisinde zikredilebilir (Kinging, 2009: 6, 25).

Literatürde yazılmış makale, araştırma notu, değerlendirme ve sonuç raporları gibi alan yazındaki tüm birikim Millî Eğitim Bakanlığı'nın YLSY programı özelinde yani yurt dışındaki lisansüstü eğitimleriyle alakalıdır (Aktekin & Karataş, 2019; Gümüş ve Gokbel, 2012). Kuveyt ile alakalı literatür Türk öğrencilerin Kuveyt'te aldıkları eğitimle veya oranın imkân ve sınırlılıkları hakkında olmayıp Kuveyt Hükümeti'nin kendi vatandaşlarına sunduğu desteklerle ilgili çalışmalardır (Kulaç, 2016; MEB Yurtdışı Lisansüstü Burs Raporu, 2013; MEB Yurtdışı Lisansüstü Burs Raporu, 2013). Bu durum bakanlığın bünyesindeki Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü özelindeki burslar hakkında bursiyer adaylarını bir kılavuz metinden yoksun bırakmaktadır. Esasında bu salt adaylarla alakalı olumsuz bir durum değildir. Aksine bursiyerleri teşvik edici olması gereken sürecin eğitimin kalitesini düşürdüğü, bursiyerlerde tembellik, önemsememe vb. menfi tavır ve davranışları besler görünmektedir. Ayrıca mevzuatta yer almasına rağmen yurda geri dönüşte bursiyerlerden alınmayan raporlar kartopu etkisiyle bu olumsuz durumları devam ettirmekte ve artırmaktadır. MEB'in uzun yıllardır sürdürdüğü Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Görmek Üzere Gönderilecek Adayları Seçme ve Yerleştirme (YLSY) programı özelindeki tecrübesi ve öğrencilere koştığı şartlar gibi ABDİGM bünyesindeki programlara kabul ve eğitimlerin nihayete ermesinden sonraki süreçlerle ilgili somut adımların ve birtakım önlemlerin alınması elzemdir. Ayrıca dil eğitimi veren kurumların seçiminde yeterli ihtimamın gösterilmediği eleştirisi (Öçal, t.y.) dikkate alınmalıdır. Zira kurumun verdiği eğitimin rastgele oluşu, ders kitabı takip edilmemesi veya hangi kitapların okutulduğunun öngörülememesi, akademik personelin ciddiyetsizliği vb. örnekler yer almaktadır ve Kuveyt örneğinde doğru gözükmemektedir. Bakanlığın ilgili birimlerinin orada sunulan eğitimle ilgili hiçbir şey bilmemesi öğrencileri hayal kırıklığına uğratabilmektedir. Aşağıdaki tablo en başından itibaren yaşananların, izlenen politika ile iş ve işlemlerdeki aksaklıklardan kaynaklı olduğunun en bariz göstergesidir.

Tablo 1. 2023-2024 ABDİGM Kuveyt Arapça Dil Eğitimi Adaylar Hakkında Genel Bilgiler

Bursiyerler Hakkında Genel Bilgiler			
Asıl	Yedek	Eğitime Katılan	Eğitimi Tamamlayan
12	12	9	7
Kız	5	Erkek	4

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024d)

Araştırma dört tema etrafında kurgulanmıştır. İlki eğitimin tüm yönleriyle analizi; ikincisi ülkenin kültürel kodlarının analizi, üçüncüsü imkân ve sınırlılıkların analizi; sonuncusu ise faaliyet analizidir. İfade edilmesi gerekenlerden biri de Arapça'nın ve Kuveyt'in tercih edilmesinin sebepleri hakkındadır. Her şeyden önce üç yüz milyondan fazla insanın dünya üzerinde konuştuğu bir dil olması hasebiyle Arapça Birleşmiş Milletler'in resmi dillerinden biridir (United Nations, 2024). Kuveyt körfez ülkelerinin sosyo-kültürel karakteristiğini anlamak ve mukayese etmek adına önemli bir prototip olarak önümüzde durmaktadır. Bir diğer önemli husus araştırmacıların ve üniversitelerin önemli akademik çalışmalara zemin sağlayabilecek ikili iş birlikleri ile

yakınlaşma imkanındır. Genel hatlarıyla ifade edilen tüm hususların ayrıntılı analizleri resmin tamamını görmeye imkân tanıyacağı gibi yeni proje ve fikirlerin ortaya çıkmasına da kapı aralaması açısından mühimdir.

2. Kuveyt Tarihi ve Kültürel Kodları

Kuveyt kelimesinin kökeni ‘*kut*’ lafzına dayanır. Anlamı suya yakın kale demektir. Zaman sonra kale anlamında bu kelime ismi tasğir sığasına dönüşerek küçük kalecik anlamında günümüzdeki formuna (Kuveyt) gelmiştir (al-Wazzān, 2018: 113). Portekiz hakimiyetinden sonra Osmanlı İmparatorluğu’nun bölgeyi elinde tuttuğu ve 1899’da Birleşik Krallık sömürgesi olana dek o dönemlerde Osmanlı Devleti’nin Basra vilâyetinin Basra sancağına bağlı üç kazadan biriydi. 1961 yılında Birleşik Krallık sömürgesi olmaktan kurtulup bağımsızlığını ilan etmiştir (Murat, 2016).

Kuveyt’in tarihi iki konuda düğümlenir. İlki petrolün keşfi (Parlar, 2019); ikincisi Irak’ın Kuveyt’i işgali. Petrolün varlığından haberdar olan bölge halkı nezdinde petrol önceleri sadece bazı hastalıkları tedavi etmede kullanılan bir üründü. Petrolün gerçek gücünün anlaşılmasının ardından denizcilik ve inci ticaretiyle meşgul olan Hindistan’a işçi olarak giden Kuveyt halkı bir anda büyük bir refah seviyesine erişti. Bugün dünya üzerindeki petrol rezervlerinin yaklaşık olarak %10’na sahip olması itibariyle de gayri sâfi milli hasılası yüksek devletler içerisinde yedinci sırada yer almaktadır (Öztürk ve Işık, 2017). Petrol toplumun sosyo-kültürel ve demografik yapısına doğrudan etki etmiştir. 2024 Temmuz ayı itibariyle yaklaşık 4 milyon olan nüfusun %75’ni Hindistan, Mısır, Nepal, Bangladeş, Pakistan vb. yabancılar (vâfid) oluşturmaktadır. Nüfusun çalışanların düzenli tebedülülle çok fazla değişmediği görülmektedir (Parlar, 2022: 1869).

Irak-İran savaşının mağlubu olarak ilan edilen Irak’ın Kuveyt başta olmak üzere halic ülkelerine olan borcunu ödemek istememesi savaşın en temel sebebidir. Savaşla ekonomisi alt üst olan Irak için yeni bir savaş bir kurtuluş reçetesi olarak görülmüştü. Irak’ın Kuveyt’i işgal ettiği 1992 senesi Kuveyt için çok büyük bir yıkıma sebep olmuştu (Daban ve Daban, 2018: 90). Etkileri Kuveyt devleti ve halkı üzerinde bugün bile devam eden gazvenin neticesinde neredeyse tüm petrol üretimi durmuştu. Irak ordusu 7 aylık işgalin neticesinde bölgeden çekilmek zorunda kaldığında 700’e yakın petrol kuyusunu yakmıştı (Komisyon, 1995: 237). Amerika, Britanya vb. başta olmak üzere birçok ülkeyle yaptığı ikili ve stratejik anlaşmalarla Kuveyt kendisini güvence altına almaya çalışmış ve yeniden ülkeyi inşa ve ihya etme çalışmaları başlatmıştır (Komisyon, 1995: 510).

Tüm bunlar bir kenara bırakıldığında bir Arap ve körfez ülkesi olarak Kuveyt’in kendine has kültürel kodları bulunmaktadır. Bunlar içerisinde en başta divaniye kültürü gelmektedir. Önceleri sadece belirli sayıda ailenin divaniyesi varken refah düzeyinin artması çoğu aileyi divaniye sahibi haline getirmiştir. Önceleri divaniye sadece aile efradının bir araya geldiği bir buluşma mekânı iken özel gündemlerle herkese açık akademik ve fikri bir etkinliğe dönüşmüştür (el-Hâcerî, 2021).

Düğünler ve muhayyem (çadır) kültürü iki önemli kültürel kod olarak karşımıza çıkar. Tüm düğünler herkese açık olarak önce damadın tebrik edilmesi, akabinde bazı geleneksel folklorik oyunlar ve nihai olarak kuzu veya deve eti ikram edilen bir yemek ikramıyla sona erer (La Edrî, 2008). Cehrâ olarak bilinen bölgede kurulan büyük çadırlar aileye ve kişiye özel olarak çöl havası almak ve hafta sonu istirahat etmek isteyenler için veya ilim ve irşad faaliyetleri yapmak üzere kurumlar tarafından kiralanarak kullanılmaktadır. Esasında muhayyem kışın sürdürülen bir gelenektir. Cahûr (çöle yakın bölgelerde kurulan evler) ve şalihat (denize yakın yalılar) ise yaz aylarında tercih edilen mekanlara verilen isimlerdir. Gerek muhayyem gerekse cahûr ve şalihat satılık ve kiralık olarak hizmete sunulan mekanlar olup ailelerin yanı sıra cemiyetler tarafından sosyal faaliyetler için de kullanılmaktadır (Lâ Edri, t.y.). Cahûr ve şalihat ev olarak tasarlandığından; muhayyem doğayla iç içe olması yönüyle diğerlerinden farklıdır. Ayrıca sohbet meclislerinin yanı sıra bu mekanlarda yemek, çay kahve

ve mescit gibi müstakil alanlar da yer almaktadır (Cerîdetü'l-Kıbs, 2006). Muhayyem o denli önemli bir kültürel koddur ki kırsaldan gelenler yani bedvî olanlar sıklıkla düğünlerini bu muhayyemlerde düzenlerler (Şahîfetü'l-'Arab, 2023).

Son olarak ülkede konuşulan Arapça hakkında malumat vermekte fayda vardır. Kuveyt Mısır, Suriye, Lübnan, Cezayir ve Tunus gibi kendine has bir lehçeye sahiptir. Kuveyt'in konuştuğu lehçeye doğrudan tesir eden iki temel şeyden bahsedilebilir. Uzun yıllara dayanan önceleri ticaret daha sonraları hizmet sektörünün temel yapı taşı olmaları hasebiyle Hintli çalışanların tesirinden kaynaklı Hintçe bazı kelimelerin varlığıdır. İkinci husus ise televizyon gazete ve dergi yayıncılığı üzerinden tüm Arap dünyasına doğrudan tesir eden Mısır ile olan ilişkilerin bir neticesi olarak ülkede vazifelendirilen 500.000'den fazla kişinin konuştuğu bir lehçe olan Mısır lehçesidir (Eray, 2017: 153).

3. MEB ABDİGM Bursları ve Kuveyt Bursu

Millî Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü (MEB ABDİGM) bursları ikiye ayrılmaktadır Yabancı hükümet bursları (MEB, 2024a) ve yabancı ülke özel bursları (MEB, 2024b). Haftalık periyotlarla yılın her döneminde ilan edilen lisans, yüksek lisans, doktora programlarının yanı sıra İngilizce, Fransızca, Arapça, İbranice, Almanca ve daha bir çok dil eğitimi bursu bulunmaktadır.

3.1. Başvuru Süreçleri

Başvuru şartlarını sağlayan adaylar sözlü ve bakanlığın talebi doğrultusunda yazılı sınava tabi tutulmaktadır. Kontenjan sayısı değişmekle birlikte sonuçlar ilan edildikten sonra on iki (12) asil, on iki (12) yedek aday belirlenmektedir. Başvuru süreçlerine dair tüm bilgiler bakanlığın ilgili internet sayfalarında yer almaktadır. Bakanlık tarafından hazırlanan genel başvuru şartları (MEB, 2022), burs rehberi (MEB, t.y.) ve ilgili mevzuatlar sonradan herhangi bir mağduriyet yaşanmaması adına dikkatli bir şekilde okunmalıdır. İkamet alma süreçlerinde, bakanlık ve konsolosluk çalışanlarından kaynaklı iletişimsizlik sebebiyle adayların olası mağduriyetlerini önceden telafi edebilmeleri için süreç içerisinde tecrübe edilen ve istenilen bazı evraklar aşağıda ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Öncelikle buradaki tüm bilgilerin 2023-2024 dönemine ait olduğu ve tüm süreçlerin Türkiye'deki İstanbul ve Ankara Kuveyt büyükelçilikleri üzerinden sorgulanıp teyit edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

- Mezuniyet diplomaları (Lisans, yüksek lisans veya doktora gibi en son mezun olunan program)
- Not döküm belgeleri
- Adli sicil kaydı, mühürlü ve ıslak imzalı (Adliyelerden alınan adli sicil kaydı kabul görmemektedir. Valiliğe bağlı ilgili birimler üzerinden evraklar alınmalı valilik ve tasdik birimlerinde onaylanmış olmalıdır).
- Sağlık raporu anlaşmalı hastanelerden alınacak, ilçe sağlık müdürlüğü, valilik ve en son Kuveyt konsolosluğu tarafından onaylanmalıdır.
- Pasaport
- Kimlik Fotokobisi
- Fotoğraf (İkamet ve diğer işlemler için vesikalık resimlerin arkası mavi renkli olmalıdır. Kuveyt'teki devlet daireleri bu şekilde resim talep etmektedir.)

Tüm belgeler İngilizce veya Arapça'ya tercüme edilmeli. Noterden ve ayrıca Türkiye'deki Kuveyt konsoloslukları tarafından onaylatılmalıdır.

3.2. Kuveyt Hükümeti'nin Sunduğu İmkanlar

Kuveyt hükümeti farklı ülkelerle yaptığı ikili işbirlikleri neticesinde Kuveyt Üniversitesi Merkezü'l-Lüğa kısmına her yıl 100-160 civarı öğrenci getirmekte ve onların bir yıllık eğitim sürecini yönetmektedir. Aşağıda bu süreç tüm ayrıntılarıyla betimlenmiştir.

- Kuveyt Üniversitesi eğitimin başında ve sonunda olmak üzere adayların uçak biletleme masraflarını karşılamaktadır.
- Bursiyerler Üniversite yetkilileri ve Kuveyt Türkiye Büyükelçiliği personelleri tarafından karşılanmakta ve kalacakları yurtlara yerleştirilmektedirler. Banka kartı, oturma izni, vize ve geçici kimlik gibi işlemler süreç içerisinde tamamlanmaktadır.
- Eğitim ücretsiz olmakla beraber ders kaynaklarının temini öğrenciye aittir.
- Konaklama ücretsizdir ve her öğrencinin günlük 3 öğün yemek hakkı vardır.
- Eğitimin ardından dileyen öğrenciler 1 ay kadar ülkede ikamet etme hakkına sahiptir.
- Tüm sağlık hizmetleri öğrenci ikamet aldıktan sonra ücretsizdir. İkameti olmadan sağlık hizmetlerinden yararlanmak isteyenler her defasında 10 Kuveyt Dinarı ödemek zorundadır.
- Aylık burs miktarı 100 Kuveyt dinarıdır. Ancak resmi iş ve işlemlerin ağır aksak işlemlerinden dolayı bursların yatma tarihi şubat ayını bulabilmektedir. Burslar her ayın ilk on günü içerisinde yatırılmakta fakat zaman zaman takvimde ve ödemelerde aksamalar yaşanmaktadır.
- İkamet işlemlerinin başlatılmasında adaylardan 10'ar dinar alınmakta sonrasında iade edilmektedir. Nihai olarak ikamet işlemlerinin bitirilmesinde geri verilmemek üzere adaylardan 10'ar dinar alınmaktadır.
- Ulaşım, kız ve erkek yurtlarından üniversitenin Şüveyh ve Şedâdiye kampüslerine düzenli ve ücretsiz olarak ring servisleri düzenlenmektedir. Buna ilaveten Üniversite'ye bağlı tüm yüksekokul, fakülte ve araştırma merkezlerine ilave hatlarla ücretsiz ulaşım sağlanmaktadır.

Tablo 2. Üniversite Ulaşımının Olduğu Mekanlar

Fakülte	Yerleşkeler	Fakülte ve Araştırma Merkezleri	Yerleşkeler
Rektörlük Binası		Deniz Bilimleri Fak.	Fintâs
Edebiyat Fak.	Şedâdiye	Mimarlık Fak.	İdliyye
Petrol Fak.	(Yeni Kampüs)	Tıp Fak.	Câbiriye
Eğitim Fak.		Hukuk Fak.	Şüveyh
Dil Merkezi		Dil Merkezi Derslikleri	Şüveyh – Şedâdiye
Şeriat Fak.		Câbir el-Ahmed Ktp.	Şüveyh

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024c)

Ülke içerisindeki diğer ulaşım imkanları özel şirketler ve uygulamalar üzerinden sağlanmaktadır. Ayrıca üç operatör şirketi bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda tüm bunların yanı sıra taksi, topluma taşıma, alışveriş, otel ve ev kiralama hakkında bazı faydalı uygulamaların isimleri yazılmıştır.

Tablo 3. Ulaşım, Haberleşme ve Alışveriş Uygulamaları

Ulaşım Aracı	Uygulamalar	Operatör Şirketleri	Bazı Uygulamalar
Taksi	Kareem	Stc	Talabat
Taksi Otobüs	City Link	Zayn	Temu
Otobüs	City Bus/Kptc/Kgl	Ooredoo	Opensooq

Kaynak: (el-Hey'etü'l-âimme li'l-ittisâlat ve tekniyyeti'l-ma'lumât, 2024)

3.3. Bilinmesi Gereken Önemli Hususlar

Burslarla ilgili tüm adayların genel bilgilendirme ve burs başvuru şartları gibi hususları yukarıda bahsi geçen bakanlığın web sitesi üzerinden kontrol etmesi gerekir. Buna ilaveten burs şartları her ülkeye göre değişmekle birlikte, genel olarak ilgili ülke tarafından adayların eğitim, konaklama, sağlık ve aylık burs ücreti gibi giderlerini kapsar. Diğer her türlü gider (gidiş-dönüş yol masrafı, vize, sigorta vb.) adaylara aittir. Daha önce bir ülkenin sınavını kazanan aday, ancak 2 yıl sonra başka bir ülkenin sınavına ve farklı bir burs alanında başvuru yapma hakkına sahiptir. Aday daha önce kazanmış olduğu aynı burs türüne ve aynı ülkeye 2 yıl geçse dahi müracaat edemeyecektir. Bir dönem içerisinde iki kez ön başvuru yaptığı halde mülakata gelmeyen adaylar aynı dönem içerisinde başka bir burs için başvuruda bulunamayacaklardır. Başarılı olan adayın eğitimini hangi tarihte ve hangi eğitim kurumunda yapacağını ilgili ülkenin Ankara'daki Büyükelçiliği belirleyecek ve ülkeleri tarafından kabul edilen adayların gidiş işlemleri Büyükelçilikler tarafından gerçekleştirilecektir. Nihai kabulleri Bakanlığımıza ulaşan adaylara bildirimde bulunulacaktır. Adaylar, talep ettiği takdirde bir defaya mahsus olmak üzere pasaport harç muafiyet ve kamu kuruluşlarında çalışanlar için yurt dışı izin işlemlerinde kullanılmak üzere "İLGİLİ MAKAMA" yazıları düzenlenecektir. Pasaport, vize, ulaşım vb. işlemleri yürütmek ilgililere aittir. Burslu olarak yurt dışında eğitimlerini tamamlayan adaylar izlenim ve çalışmalarını raporlandırarak en geç bir ay içerisinde Bakanlığımız Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'ne sunacaktır. Kamu personeli olup bursiyer olma hakkı kazananların aşağıdaki mevzuatları incelemeleri hak kaybı yaşamamaları adına önemlidir.

Yurt Dışı Eğitim Mevzuat ve Yönetmelikleri

- * 657 Numaralı Devlet Memurları Kanunu (Mevzuat, 1965).
- * 2914 Numaralı Yükseköğretim Personel Kanunu (Mevzuat, 1983).
- * 2547 Numaralı Yükseköğretim Kanunu [Madde 10, 35, 39] (Mevzuat, 1981).

4. Akademik, İlmî, Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

Kuveyt'teki ilmî ve sosyal atmosfer özel ve devlet kurumları üzerinden müşahade edilebilir. Devlet kurumları içerisinde Vakıflar Bakanlığı (Vizâretü'l-Evkâf) ve Kuveyt Üniversitesi; özel kurumlar içerisinde cemiyetler, kulüpler ve enstitüler zikredilebilir.

Dil merkezinin sunduğu eğitimin dışında kalan sürelerde Edebiyat ve Şeriat fakültelerinin derslerine iştirak edinilebilir. Bunlara ilaveten çeşitli seminer, sempozyum ve sosyal faaliyetlere katılmaya azami derecede ihtimam göstermek gereklidir. Üniversite dışındaki dernek vakıf ve enstitülerin etkinlikleri de Arapça dinleme konuşma ve yeni kişilerle tanışıp kişi ağlarını zenginleştirmeye imkân tanıdığı için önemlidir. Müze, kütüphane ve sahaf ziyaretleri ülkenin tarihi ve kültürel zenginliğine dair önemli ipuçları verdiği için ziyaret edilmelidir. Aşağıdaki tabloda 2023-2024 yılında Kuveyt'teki İlmî ve Sosyal Faaliyetlerin özet bir listesi verilmiştir.

Tablo 4. Üniversite, Dernek, Vakıf ve Enstitü Faaliyetleri

Üniversite	Farkındalık Programları	Dernek, Vakıf ve Enstitü	Fuarlar
Barış ve Savaş	Yapay Zeka Sempozyumu	Allah'a Rasulüne ve Yöneticilere	46. Uluslararası Kuveyt
Karşısında Felsefe'nin	Temiz Kuveyt	İtaat	Kitap Fuarı
Konumu	57. Kuveyt Maratonu	Bidayetü's Sarf	Babtayn Kütüphanesi
İbnü'l Hişam el-		Bidâyetü'l-Belâga	Kitap Fuarı
Ensâri'nin Nahiv		Bidayetü'l-Edîb	
Meseleleri Karşısındaki		Ramazana Hazırlanmak / Hâmud	
Dehası		Denûn	
Dil ve Şiir Sanatı		Zekat Mucizesi	
Kitap Kritiği: Artık		Temkînü'l-Müteallim	
İngiliz Değilim		Halklar Buluşması	
Yapay Zeka		Şerhu Kitabu'l Burhan fi Ulumu'l	
Sempozyumu		Kur'ân	
Felsefe ve Modern			
Çağın Yenilikleri			

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2018; el-Bevvâbe Elektrûniyye er-Resmiyye, 2023a; er-Râsihûn, 2024; Qatar New Agency, 2023).

Cemiyet yani dernek kültürü Kuveyt'te çok yaygındır. Çünkü devlet eliyle fonlanmaktadır. Hayır kurumlarının yanı sıra ilmi ders halkaları, eğitimler, kurslar ve seminerler düzenleyen İslami ilimlere kendini vakfetmiş birçok cemiyet aktif bir şekilde Kuveyt'te çalışmaktadır. İkili işbirlikleri, kültür paylaşımları ve dil eğitimi gibi bir çok başlık bu kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmeye elverişlidir. Öte taraftan bazı kurumların faaliyet alanları, organizasyon şemaları ve saha tecrübeleri istifade edilmeye hazırdır. Bölge ülkeleri içerisinde Türkiye-Kuveyt ilişkileri bu açıdan fırsat olarak görülmelidir. Hüsnü teveccühün ötesine geçilmesi için bakanlıklar düzeyinde yeni daha kapsamlı anlaşmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Aşağıdaki tablo yer alan kurum isimlerine dair liste bu amaçlara matuf olarak verilmiştir.

Tablo 5. Bazı Kurumlar ve Müzeler Listesi

Devlet Kurumları	Özel Kurumlar	Müzeler
Kuveyt Üniversitesi	Cem'iyetü'l Mürtekâ el-İlmî	Kuveyt Petrol Müzesi
Evkaf Bakanlığı	Cem'iyetü'l Hidâyetü'l-Hayriyye	Şeyh Mübarek Köşkü
	Ma'hedü'd-din	Kuveyt Tarihi Arşiv Merkezi
	Râsihûn	Kuveyt Öğretim Tarihi Sergisi
	Merkezü'l-Hikme	
	Talk	
	Cem'iyetü'l Kuveytiyye li't-Turâs	
	Cem'iyetü't Talebe	
	Lücnatü't-Ta'rif Bi'l-İslâm	
	Studio Wednesday	

Kaynak: (el-Bevvâbe Elektrûniyye er-Resmiyye, 2023b; Vizâratü'ul-Evkâf, 2024).

5. İmkanlar ve Sınırlılıklar

Kuveyt, devlet kurumları ve özel kurumlarıyla sahip olduğu maddi refahın da sunduğu birçok imkana sahip bir ülkedir. Eğitim alanında ikili iş birlikleri ve protokollerle birçok projenin yapılmasına elverişlidir. Kuveyt'te her Türk vatandaşının tespit edebileceği bir olgu Türkiye'nin ülke olarak ve Türkçe'nin de dil olarak sevilmesidir. Bu olgu azımsanmayacak sayıdadır. Bu ilginin nedenleri arasında sadece Türk dizilerinin etkisinden bahsetmek haksızlık olur. Türkiye'ye yaptıkları ticari yatırımlar ve turistik seyahatler iki ülke arasındaki ilişkilerin bu olguyu besleyen diğer iki unsuru olarak zikredilebilir. Toplumun tüm kesimlerinden insanların Türkiye'ye karşı beslediği bu olumlu hisler sağlam bir temelde yeni imkân ve fırsatlara kapı aralamaya müsaittir.

Tüm bu ifade edilenler doğrultusunda aşağıda detaylandırılmış şekilde izah edilen projeler başta Üniversiteler olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlarla yapılmaya elverişlidir.

Kuveyt Üniversitesi'nde Edebiyat fakültesi, Şariat Fakültesi ve Dil Merkezi ile yapılabilecek projeler şunlardır: Öğrenci değişim programları, ortak akademik yayın, Arapça ve Türkçe dil eğitimine yönelik kurslar ve son olarak Sempozyum, Kongre, Panel, Seminer ve Konferans gibi bilimsel toplantılar. Yapılması durumunda muhtemel çıktılar hakkında şu hususlara dikkat çekilebilir: Güz ya da bahar dönemlerinde benzer ders içerikleri alınarak öğrenci derslerden istifade edebilir ve her iki üniversite eğitimine dair karşılaştırmalar yapabilir. Okuma, yazma, anlam ve konuşma gibi Arapça dil becerilerini geliştirebilir. Sosyal ve kültürel anlamda yeni kazanımlar elde edebileceğini fark eder. Dünyanın dört bir tarafından gelen öğrencilerle tanışabilir ve kültürel anlamda zenginleşebilir. Dini ilimlerin tedrisinde Arapçanın önemini açıklayabilir. Arap dilinin en önemli unsurlarından biri olan şiiri dönemlere göre ayırt edebilir. Cahiliye şiiri ve dilin grameri hakkında birçok konuyu analiz edebilir.

Enstitü, dernek ve vakıflarla yapılabilecek projeler için üç kurum dil eğitimi, kültürel tecrübe kazanımı ve dini ilimlerde uzmanlık gibi çıktılar doğrultusunda elverişli imkanlar sunmaktadır. Ma'hedü'd-din Lücnütü't-Ta'rif Bi'l-İslâm ve Râsihûn.

6. Süreç ve İçerik Açısından Dil Eğitiminin Analizi

Bursiyerler Kuveyt'e gelmelerinin ardından Kuveyt Üniversitesi Dil Merkezi yetkilileri tarafından seviye tespit sınavına tabi tutulmakta ve seviyelerine göre 3 gruba taksim edilmektedir. Seviye tespiti okuma, anlama, yazma ve dinleme olmak üzere dört ayaklı ve aynı anda yapılmakta iki saat sürmektedir. Ayrıca eğitim üç dönemden oluşmaktadır. Aşağıdaki tablolardan birinci tabloda ilk iki dönemin; ikinci tabloda da ise yaz döneminin ders içerikleri ve eğitimcileri hakkında bilgi verilmiştir.

Tablo 6. Seviyelere Göre Ders İçerikleri ve Eğitimciler (Güz Dönemi)

Seviye	Eğitimci	Materyal
Birinci	Dr. İbrahim Cafer	Al-Kitaab 1
İkinci	Dr. Abdulmuhsin Mahmud	Al-Kitaab 2 ve el-Medhal
Üçüncü	Dr. Halid el-Fadli	Al-Kitaab 2

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024d)

Dr. İbrahim Ca'fer *Al-Kitaab Fii Ta'allum Al-Arabiyya: A Textbook for Beginning Arabic* (Brustad vd., 2004) adlı eseri okutmakta ve başlangıç seviyesindeki öğrencilere harflerden başlayıp temel düzeyde okuma, anlama ve konuşma becerisi kazandırmayı hedeflemektedir. Ayrıca Dr. İbrahim El-Kitaab eserinin 1 ve 2. Ciltlerini derslerde okutarak kelime bilgisini artırma öğrencileri konuşmaya teşvik etme ve okuma becerilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Disiplinden taviz vermemekte ve düzenli aralıklarla öğrenciyi sınava tabi tutmaktadır.

Dr. Abdulmuhsin Mahmud Muhammed Arapça harfleri bilen ancak temel gramer kurallarını bilmeyenler için gramer, okuma, anlama ve konuşma becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. *Al-Kitaab* eserinin ikinci cildini ve el-Medhal ile 'âlemi'l-'Arabi'l-ḥadîṣ (Modern Arapça'nın Dünyasına Giriş) isimli kitaptan bazı seçme metinler okutmaktadır (Brustad vd., 2007; Yahyâ, 1965). Mısırlı Dr. Abdulmuhsin öğrencilere Arapçayı sevdiiren sınıfta uyguladığı yöntemlerle istisnasız herkesi konuşturmaya gayret eden bir yaklaşımla derslerini anlatır. Okuma, yazma, konuşma ve gramer konularını sınıf seviyesine uygun bir şekilde anlatmaktadır.

Dr. Halid el-Fadli dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik derslerini işlemektedir. Modern Arap edebiyatından roman, hikâye, şiir gibi farklı başlıklarda seçme metinlerin yanı sıra *Al-Kitaab*'ın (Brustad vd., 2007) ikinci cildi üzerinden konuşma pratiklerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Derste müzakere metoduyla tüm öğrencilerin derse iştiraki ve konuşmaya katılmalarını sağlamaya çalışmaktadır. İkinci dönemin sonunda Dr. Halid İslam Düşünce ve Medeniyeti klasik ve modern başlığında önemli şahsiyetler üzerinden öğrencilere sunum ödevleri yaptırmaktadır.

Yaz döneminde tüm seviyeler iki sınıfta birleştirilmektedir. Seviyesi düşük ve orta olanlar birinci sınıfta; seviyesi orta üstü ve yüksek olanlar ikinci şubede yer almaktadır. Yaz dönemi diğer önceki dönemlere nazaran daha kısadır. 7-8 haftalık bir zaman dilimi olmasına rağmen ilk iki dönemden daha yoğundur. Ayrıca haftalık periyotlarla sözlü ve yazılı sınavlar yapılmaktadır. Tüm eğitimin sonunda her dersten ayrıca birer sınav yapılmakta ve başarılı olanlar diploma almaya hak kazanmaktadır.

Tablo 7. Seviyelere Göre Ders İçerikleri ve Eğitimciler (Yaz Dönemi)

Seviye	Eğitimci	Ders
Birinci	Dr. İbrahim Cafer	Arap-İslam Medeniyeti Tarihi
	Dr. Necâh Tâyi	Arap Edebiyatı ve Metinler
	Dr. Halid el-Fadli	Nahiv
İkinci	Dr. İbrahim Cafer	Arap-İslam Medeniyeti Tarihi
	Dr. Abdulmuhsin Mahmud	Arap Edebiyatı ve Metinler
	Dr. Halid el-Fadli	Nahiv

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024d)

Dr. İbrahim Arap ve İslam Medeniyeti Tarihi dersinde çok basit düzeyde cahiliye döneminden itibaren Arap-İslam Medeniyetinin siyasi, askeri, adli, ahlaki ve dini vechelerini ele alır. Ancak takip edilen düzenli bir metin yoktur. Var olan metinler yıllardır okutula gelen, büyük oranda geçerliliğini yitirmiş, tartışmaya açık ve aktüel olmayan seçme metinlerdir.

Dr. Halid, Nahiv derslerini tamamen rastgele belirli bir sistemden uzak işlemekte odak noktasının nahiv olduğunu çoğu zaman göz ardı etmektedir. Sürekli iptal edilen dersler yaz döneminde öğrencinin en verimsiz dersleri arasında yer almaktadır.

Dr. Abdulmuhsin Mahmud Muhammed ve Dr. Necâh Tâyi Arap Edebiyatı ve Metinler metot ve içerik açısından en verimli derstir. Cahiliye döneminden günümüze Arap Edebiyatının öncü isimleri ve şiirleri kronolojik ve sistematik bir şekilde tahlil edilmekte Belâgat konuları işlenmektedir. Her dönemden şair ve şiir ezberleri ile öğrenci sorumlu tutulmaktadır. Kronolojik ve tematik olarak konular *El-Edeb ve'n Nuşûş li ğayri'n-nâtîkîne'l-'Arab (Arapça Konuşmayanlar İçin Edebiyat ve Seçme Metinler)* isimli eser takip edilerek tedris edilmektedir (el-Mülîcî, 1994).

6.1. Sınavlar

Değerlendirme süreci yazılı, sözlü ve sunum ödevleri şeklindedir. Sınav süreçleri içeriği, zaman aralıkları ve türü eğitimcilere göre farklılık arz etmektedir. Aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak değerlendirme süreçleri gösterilmiştir.

Tablo 8. Değerlendirme Süreçleri

Dönem	Eğitimci	Sınav Türü	Zaman Aralığı
Güz	Dr. İbrahim	Yazılı ve Sözlü	Haftalık
Güz	Dr. Abdulmuhsin	Yazılı ve Sözlü	Aylık
Güz	Dr. Halid el-Fadlî	Yazılı	3 Ay
Bahar	Dr. İbrahim	Yazılı ve Sözlü	Haftalık
Bahar	Dr. Abdulmuhsin	Yazılı ve Sözlü	Haftalık ve Aylık
Bahar	Dr. Halid el-Fadlî	Yazılı ve Sunum	3 Ay
Yaz	Dr. İbrahim	Yazılı ve Sözlü	Haftalık
Yaz	Dr. Abdulmuhsin	Yazılı	Haftalık
Yaz	Dr. Halid el-Fadlî	Yazılı	Haftalık
Yaz	Dr. Necâh Tâyi	Yazılı	Haftalık

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024d)

Arapça dil eğitimi açısından Kuveyt Üniversitesi Dil Merkezi özelinde bilinmesi gereken hususlar en genel şekilde şöyle özetlenebilir: Dil eğitimi bazı hocalar dışarıda bırakılırsa bir metodolojiden yoksundur. Ders izlencesi olmadığından derslerin işleniş eğiticilere bağlı olarak geliştiği güzeldir. Eğiticiler azımsanmayacak derecede dersleri aksatmaktadır. Temel seviyede Arapçası olan öğrencilerin bu bursu tercih etmeleri daha isabetli olacaktır. Orta ve ileri düzeyde Arapçası olanlar için özel izinle fakülte derslerine iştirak burstan azami ölçüde istifade etmek açısından elzemdir. İsteksiz bazı eğiticiler ve plansız eğitimden kaynaklı bursiyelerde hayal kırıklığı oluşabilmektedir. Ders dışı aktivitelere ağırlık verilmesi dilin konuşulması açısından gereklidir. Özel ve ücretsiz derslerle farklı kurum ve kuruluşların verdiği takviye derslere iştirak edilmelidir. Üniversitede düzenlenen bilimsel akademik ve sosyal faaliyetlerden, eğitim ve kurslardan istifade edilebilir (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024b).

Yurtlarda haftalık düzenlenen dersler ve kurslar dini ilimler ağırlıklı olup tercihe göre bu derslere iştirak edilebilir.

Tablo 9. Yurtlarda Düzenlenen Dersler ve Kurslar

Dersler	Eğiticiler	Kurumlar
Hafızlık	Dr. Kerim Abdulhamîd	Lücnütü'l-Buhusi't-Tullâbiyye
Hadis	Abdussemî' Kerimu'd-din	Lücnütü'l-Buhusi't-Tullâbiyye
Tefsir	Dr. Abdulmuhsin el-Mudayrî	Kuveyt Üniversitesi
İnanç Esasları	Dr. Hâlid Fellah el-Âzimi	Kuveyt Üniversitesi
Usulü Fıkıh	Dr. Faysal Seyyid el-Kallâfi	Kuveyt Üniversitesi
Şafii Fıkıhı	Ahmed Sâfi	Lücnütü'l-Buhusi't-Tullâbiyye
Hanefi Fıkıhı	Hâlid el-Harbî	Lücnütü'l-Buhusi't-Tullâbiyye
Maliki Fıkıhı	Abdunnasır Muhammed Sâlim	Lücnütü'l-Buhusi't-Tullâbiyye

Kaynak: (Câmi'atu'l-Kuveyt, 2024a)

7. Sonuç

Millî Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün birçok devletle ikili işbirliği anlaşmalarının bir neticesi olan burslar lisans sırası, sonrası ve lisansüstü olarak tüm bu seviyelerdeki adaylara hitap edecek genişliktedir. İlgili şartlar ülkeye ve bursun hitap ettiği kesime göre farklılık arz edebilmektedir.

Kuveyt hükümetinin sunduğu dil bursu hakkındaki bu raporda ABDİGM tarafından bilinmesi, gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi için ilgili kurumlara rapor edilmesi gereken bazı hususlar tespit edilmiştir: Türkiye'den seçilen adayların yaş ortalamasının sınıf ortalamalarının üstünde olması. Burstan istifade edecek kişilerin seviyelerinin oldukça farklılık arz etmesi. Dil merkezinin bir sistemden yoksun olması. Eğiticilerin plansızlığı, sürekli aksayan dersler. Eğitimin içeriği ve derslerin seviyelerine yönelik herhangi bir bilginin ABDİGM'nin resmî web sitesinde yer almaması. ABDİGM ve Kuveyt'teki Türk konsolosluk çalışanlarının

iletişimsizliği sebebiyle bursiyerler tarafından yaşanan ve tekrarlanması muhtemel mağduriyetler (Eylül'de başlayan eğitime Türkiye'den gelen bursiyerlerin Ekim ayında gelmek durumunda kalması). Bursiyerlerin ülkeye giriş yaptıktan sonra adaylara bildirilmeyen evraklar sebebiyle tekrardan Türkiye'ye geri gönderilmesi ve tüm masrafların adaylar tarafından karşılanması. Kuveyt makamlarınca Eylül'de başlanılan eğitim için tahsis edilen bursların şubat ayı gibi çok geç bir sürede yatmaya başlaması.

Tüm bu olumsuz süreçlerden sonra bile eğitimin içeriği ve çıktıları hakkında ifade edilebilecek olumlu birtakım hususlar da bulunmaktadır. Eğitimin seviyesi sıfırdan başlayıp bir noktaya gelmek isteyenler için daha uygundur. Seviyesi orta ve üstü olanların dil merkezinin derslerine ilaveten üniversite içi ve dışındaki ders ve faaliyetlerden istifade etmesi elzemdir. 2023-2024 yılı itibarıyla bursiyerler 160 kişi yaklaşık 25 farklı ülkeden insanla tanışma ve konuşma imkânı bulabilmiştir. Yurtlar sosyalleşme ve Arapça pratik yapma açısından eşsiz fırsatlar ve imkanlar sunmaktadır. Gerek bireysel gerekse gruplar halindeki faaliyetler ile bursiyerler kendilerini dil becerileri konusunda geliştirebilmektedir. Devlet kurumlarının yanı sıra dernek, vakıf, merkez, araştırma enstitüsü gibi özel kurumların akademik ve sosyal faaliyetleri adayların dil maharetlerini artırdığı gibi kişi ağlarını genişletmeye imkân tanımaktadır. Üniversite ve üniversite dışındaki kurumlarla protokoller yapılması öğrenci ve akademik personel değişim programlarıyla üniversiteler arası ikili iş birliklerini artırmaya imkân tanır.

Her tecrübe kişiye özgüdür ve önemlidir. Bundan dolayı bu raporun 2023-2024 yılı özelinde kişisel bir tecrübenin ürünü olduğu unutulmamalıdır. Her yıl bu tür burslardan yararlanan adaylardan benzer raporlar alınarak veya sunumlar yaptırılarak süreç içerisinde yaşanan olumsuz durumların telafi edilmesi elzemdir. Ayrıca bursiyerlerin tecrübelerini gelecek dönemde bu imkanlardan yararlanacak kişilere aktarması için çevrimiçi veya yüz yüze paneller düzenlenmesi önemlidir. Son olarak her ne kadar süreç içerisinde birçok şeyi bizzat yaşayarak tecrübe etmek değerli olsa da kervan yolda dizilir mottosunun azami kazançlar yerine asgari olana kişiyi mahkûm etmesi gerçeğine ve hatasına düşülmemelidir. Temennim bu çalışmanın adayların azami ölçüde burslardan istifade etmesinde harekete geçirici bir rol üstlenmesi ve bir el kılavuzu işlevi görmesidir.

Kaynakça

- Aktekin, S., & Karataş, F. (2019). Resmi Burslu Statüde Yurt Dışına Lisansüstü Eğitime Gönderilen Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3).
- al-Wazzān, F. 'Ādil. (2018). *El-Kuveyt ve 'l- 'Utūb fi 'l-veṣā'ik*. Dār al-Mirqāb lil-Nashr wa al-Tawzī'.
- Brustad, K., Al-Tonsi, A., & Al-Batal, M. (2004). *Al-Kitaab Fii Ta'allum Al-Arabiyya: A Textbook for Beginning Arabic* (C. 1). Georgetown University Press.
- Brustad, K., Al-Tonsi, A., & Al-Batal, M. (2007). *Al-Kitaab Fii Ta'allum Al-Arabiyya: A Textbook for Arabic* (C. 2). Georgetown University Press.
- Câmi'atu'l-Kuveyt. (2018). *Cerîdetü Āfâk*. <https://kuweb.ku.edu.kw/afaq/ar/index.htm>
- Câmi'atu'l-Kuveyt. (2024a). *Courses*. <https://www.ku.edu.kw/ar/node/122>.
- Câmi'atu'l-Kuveyt. (2024b). *Ed-Deverātu't-Tedribiyye*. <https://ccsce.ku.edu.kw/kutrn/faces/teachooseprograms.jspx>
- Câmi'atu'l-Kuveyt. (2024c). *Külliyâtü Câmi'atu'l-Kuveyt*. <https://www.ku.edu.kw/ar/colleges>.

- Câmi'atu'l-Kuveyt. (2024d). *Merkezü'l-Lügât*.
<https://e.paaet.edu.kw/AR/Sectors/AppliedEducationAndResearch/Departments/LanguageCenter/Pages/default.aspx>
- Cerîdetü'l-Ḳabs. (2006). *Cevâhîr*. <https://www.alqabas.com/article/259741-%D8%AC%D9%88%D8%A7%D8%AE%D9%8A%D8%B1-%D9%83%D8%A8%D8%AF-%D9%85%D8%AE%D8%A7%D8%B2%D9%86-%D9%88%D9%88%D8%B1%D8%B4-%D8%B9%D9%85%D9%84-%D9%88%D9%85%D8%B3%D8%A7%D9%83%D9%86-%D9%84%D9%84%D8%B9%D9%85%D8%A7/>
- Daban, E. Z., & Daban, C. (2018). Saddam Hüseyin Dönemi Irak Dış Politikası: Irak-İran Savaşı, Kuveyt'in İşgali ve Abd'nin Irak'a Müdahalesi. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 83-109.
- el-Hâcerî, A. M. (2021). *Ed-Divâniyyât fi'l-Kuveyt*. Merkezü Dirâsâti'l-halîc ve'l-cezîretîl'-Arabiyye.
- el-Mülîcî, H. H. (1994). *El-Edeb ve'n Nuşûş li ğayri'n-nâtîkîne'l-'Arab*. Camiatü el-Melik Sa'ûd.
- el-Bevvâbe Elektrûniyye er-Resmiyye. (2023a). *El-'Amelü'l-Hayriyyu fi Devleti'l-Kuveyt*.
<https://e.gov.kw/sites/kgoarabic/Pages/CitizensResidents/IslamicServices/InfoCharity.aspx>
- el-Bevvâbe Elektrûniyye er-Resmiyye. (2023b). *Metâhîfu'l-Kuveyt*.
<https://e.gov.kw/sites/kgoarabic/Pages/Visitors/TourismInKuwait/ActivitiesInKuwaitMusiumsAndGalleries.aspx>
- el-Hey'etü'l-'âmme li'l-ittişâlât ve teḳniyyeti'l-ma'lumât. (2024). *Müzavvidî Hidamât*.
<https://citra.gov.kw/sites/ar/Pages/CategoriesParagraphs/Companies.aspx>
- Eray, A. (2017). Kuveyt Lehçesi Üzerine Bir İnceleme. İçinde Komisyon (Ed.), *Uluslararası Ortadoğu Kongresi Dil, Tarih ve Edebiyat* (C. 2). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
https://www.academia.edu/35820545/Kuveyt_Leh%C3%A7esi_%C3%9Czerine_Bir_%C4%B0nceleme
- er-Râsihûn. (2024). *Meşâri'unâ*. <https://alrasikhon.org/causes>
- eş-Şemerî, B., el-Fadlî, H., & Nasîr, İ. (1998). *Ta'lîmu'l-Lehceti'l-Kuveytiyye*.
- Gümüş, S., & Gokbel, V. (2012). 2023 İçin Akademisyen Yetiştirme Çabaları: MEB Ve YÖK Yurtdışı Lisansüstü Bursları (56). *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı* |.
<https://doi.org/10.13140/2.1.4773.8242>
- Kinginger, C. (2009). *Language Learning and Study Abroad: A Critical Reading of Research*. Palgrave Macmillan.
- Komisyon. (1995). *El-Ğazvu 'Irâḳ lil-Kuveyt*. Silsiletü'l kütübi sikafi.
- Kulaç, O. (2016). *Bir Kamu Politikası Çözümlemesi: Türkiye'nin Yurtdışı Lisansüstü Burs Politikası* [Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. <https://gcris.pau.edu.tr/handle/11499/1423>
- Lâ Edri. (t.y.). *El-'Âdât ve't-Teḳâlîd fi'l-Kuveyt*. Geliş tarihi 19 Eylül 2024, gönderen <https://e.gov.kw/sites/kgoarabic/Pages/Visitors/AboutKuwait/CultureAndHeritageCustomsAndTraditions.aspx>
- La Edrî. (2008). *Âdât ve Teḳâlîdu'z-zevâc kadîmen*. <https://www.kuwait->

history.net/vb/showthread.php?t=1778

MEB. (t.y.). *Yabancı Hükümet Bursları Rehberi*. Geliş tarihi 18 Eylül 2024, https://abdigm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_11/10173157_bursrehberi.pdf

MEB. (2022, Ocak 5). *Yabancı Hükümet Bursları Genel Şartlar*. <http://abdigm.meb.gov.tr/www/yabanci-hukmet-burslari-genel-sartlar/icerik/246>

MEB. (2024a, Eylül 3). *2024-2025 Akademik Yılı Yabancı Hükümet Bursları*. <http://abdigm.meb.gov.tr/www/2024-2025-akademik-yili-yabanci-hukmet-burslari/icerik/2071>

MEB. (2024b, Eylül 3). *Yabancı Ülke Özel Bursları (2024—2025)*. <http://abdigm.meb.gov.tr/www/yabanci-ulke-ozel-burslari-2024-2025/icerik/2070>

MEB Yurtdışı Lisanüstü Burs Raporu: 5 Yılda 5000 Akademisyen Projesi Sorunlar ve Öneriler (with Akbaş, E., Alpaslan, B., Aydın, A. M., Gokbel, V., Güven, U., & Geçer, A. E.). (2013). *Networks of Students*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.22748.39047>

Mevzuat. (1965). *Devlet Memurları Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.657.pdf>

Mevzuat. (1981). *Yükseköğretim Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>

Murat, T. (2016). Kuveyt Üzerinde Osmanlı – İngiliz Mücadelesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 307-316.

Öçal, Ş. (t.y.). *Yurt Dışı Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Academia. Geliş tarihi 16 Eylül 2024. https://www.academia.edu/1235208/International_Turkish_Students_and_the_the_challenges_They_Face_Turkish

Öztürk, S., & Işık, H. (2017). Petrol Fiyatlarındaki Değişimlerin Ülke Ekonomilerine Etkileri: Kuveyt, Katar Ve Birleşik Arap Emirlikleri Örneği. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2017(2), 1-9.

Parlar, D. S. (2019). Petrol Öncesi Dönemde Kuveyt Siyaset Tarihi (1750-1930). *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 43, 243-254.

Parlar, D. S. (2022). Şeyh Sabah El-Ahmed El-Cabir Es-Sabah Dönemi Küçük Ülke Kuveyt'in Dış Politikası. *Erciyes Akademi*, 36(4), 1861-1881.

Qatar New Agency. (2023). *46th Kuwait International Book Fair Concludes*. <https://www.qna.org.qa/en/newsbulletins/2023-12/02/0049-46th-kuwait-international-book-fair-concludes>

Şahîfetü'l-'Arab. (2023). *Et-Taḥyîm fi'l-Kuveyt*. <https://alarab.co.uk/%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%AE%D9%8A%D9%8A%D9%85-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D9%83%D9%88%D9%8A%D8%AA-%D8%B1%D8%AD%D9%84%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B4%D8%AA%D8%A7%D8%A1-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%A8%D8%B1>

Sato, T. (2014). The Effects of Study Abroad on Second Language Identities and Language Learning. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 5(3), 28-41.

United Nations. (2024, Eylül 18). *Official Languages*. <https://www.un.org/en/our-work/official-languages>

Vizâratü'ul-Evkâf. (2024). *Delîlü'l-Ḥidemât*.

<https://main.awqaf.gov.kw/ar/%D8%A7%D9%84%D8%AE%D8%AF%D9%85%D8%A7%D8%AA/%D8%AF%D9%84%D9%8A%D9%84-%D8%AE%D8%AF%D9%85%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D9%88%D8%B2%D8%A7%D8%B1%D8%A9-8887>

Yahyâ, C. (1965). *El-Medhal ila 'âlemi'l- 'Arabî'l-ḥadîs*. Dâru'l Ma'ârif.

Ek 1: Kuveyt Lehçesinden Örnekler (eş-Şemerî vd., 1998)

Kelimeler		
Yazılış	Anlam	Telaffuz
مو	değil	mû
زين	iyi, güzel, hoş, tamam	zeyn
مو زين	hoş değil	mû zeyn
صح	gerçekten	sıç
إهني	burası, burada	ihnî
إهناك	orası ve orada	ihnâk
باجر	yarın	baçır
يديد	yeni	yedîd
ماي	su	may
ريال	adam	rayyal
وايد	çok	vâyid
سيده	düz git	sîde
مني	buradan	minni
لف	dön	lif
يمين	sağ	yimin
يسار	sol	yisâr
يسارك	solunda	yisârik
ياهلا	hoş geldin	Ya hallâ
حياك الله	hoş geldin, rica ederim (Allah seni korusun)	Hayyâk Allah
الله يحبيك	Hoşbulduk (Allah seni korusun)	Allah yuhyîke
مبروك	tebrikler	mebrûk
الله يبارك فيك	hayırlı bereketli olsun mutluluklar	Allah yubârik fik
كل عام وانت بخير	İyi ki doğdun	küllü amin ve ent bihayr
وانت بخير	sen de iyi ki doğdun	ve ente bihayr
سلامتك	geçmiş olsun	selâmetik
الله يسلمك	geçmiş olsun	Allah iysalmik
عظم الله أجرك	Allah mükafatını versin	Azzâm Allahu ecrik
أجرنا وأجرك	Bizi ve sizi mükafatlandırsın	Ecirna ve ecrik
ما تشوف شر	Kötülük görmeyesin Allah seni korusun	Ma tişûf şer
ما ييك الشر	Sen de, Allah seni de korusun	Ma yîkiş şer
جريب	yakın	jirîb
دكينة	dakika	digige
دكايك	dakikalar	digayik
عندج	senin var	indeç
فاضي	boş müsait	Fâdî
مكان فاضي	yer müsait	mekân fâdî
دياي	tavuk	deyây
دوران	kavşak	deverân
سمج	balık	semeç
مشوي	kızarmış / ızgara	meşvî
مقبات	Atıştırma / aperatif	mukbilât
عيش	pilav	'ayş
اكو	var	eku
في	var	fi

ما في	Yok	ma fi
ماكو	yok	Mâkû
فتورة	hesap	fatûra
حلو	Lezzetli, güzel	hulu
صحن	tabak	sahan
خضار	sebze	hudâr
عندي	Benim, yanımda, bende	'andî
الحين	şimdi	alhîn
بالليل	geceleyin	belîli
شوي	az	şüveyye
نص	yarım	nus
إلباچي	Paranın geri kalanı	ilbaçi
كياس	beden, ölçü	giyâs
ويا	ile birlikte	viyya
جوتي	ayakkabı	jûtî
بدله	Takım elbise	bedleh
نفنوف	Kuveytli Kadınların giydiği resmi elbise	nefnûf
جيس	poşet	çîs
زبدة	tereyağı	zübdeh
دير بالك على نفسك	kendine iyi bak (er)	dir bâlik ala nefsik
ديري بالك على نفسج	kendine iyi bak (kız)	dir bâlik ala nefsiç
دير بالك على دروسك	derslerine dikkat et	dir bâlik ala durûsik
دير بالك على عيالك	ailene dikkat et	dir bâlik ala 'iyâlik
دير بالك على شغلك	işine dikkat et	dir bâlik ala şuğlik
دير بالك على فلوسك	Parana dikkat et	dir bâlik ala iflûsik
حلج	ağız	halç
ابرة	iğne	ibra
حبوب	hap	ihbûb
عوار	ağrı	'avâr
ضرس	diş	dırs
أز	gönderiyorum	adiz
حك	İle, ona (e, a'ya)	heg
حك لبنان	Lübnan'a	heg Lübnân
ولا	veyahut	velâ
كبل	önce	gebul
جذي	Bunun gibi, böyle	çidi
الفصل الياي	gelecek dönem	El-faslu'l yâ

Soru Kalıpları

Kelime	Anlam	Telaffuz
شنو هذا	bu ne	şunu hazâ
وين	nerede	veyn
ليش	niçin	leys
متى	ne zaman	mitâ
جم	kaç, kaç	çem
منو	kim	minu
شسمح	adın ne (er)	şismeç
شسمجي	adın ne (kız)	şismeçî

شخبارك	Ne var ne yok	şehbârik
اشلونك	nasılsın	işlûnek
شتبني	ne istiyorsun (er)	şutebî
شتبين	ne istiyorsun (kız)	şutebîn
جم رقم تلفونج	telefon numaran kaç	çem ragmi tilifûneç
شئو اكو مقبلات	meze olarak ne var	şunu ekû mukabbilât
شتحبين تأكلين	Ne yemek istersin(kız)	şutuhibbin te'kulin
عمرج	kaç yaşındasın (kız)	'umriç
عمرک	kaç yaşındasın (erkek)	'umrik
جنسيتج	Nerelisin (kız)	cinsîtîç
جنسيتك	Nerelisin (erkek)	cinsîtik
إشلون	nasıl	işlûn
جم صار الحساب	hesap kaç oldu	çem sâr'il hesâb
اهو	sen (er)	uhu
اهي	sen (kız)	lhi
اشفيك	Ne oldu	işfik
Fiiller		
Kelime	Anlam	Telaffuz
سكّر	kapat	sekkir
ابي	İstiyorum	ebî
تبني	istiyorsun	tebî
اتفضلوا	buyrun	etefaddalû
أشوفج بعدين	sonra görüşürüz	eşûfeç ba'deyn
أسكن	Oturuyorum (ikamet)	askin
اشتغل	Çalışmak	iştîğil
روح	Git	rûh
أروح	gidiyorum	erûh
تشوف	Görürsün	teşûf
أشوف	Görürüm	eşûf
شتسوي	ne yapıyorsun	şitsevî
اطالع	izlemek, seyretmek	etâli'
وين تبني تروح	Nereye gitmek istiyorsun	veyn tebî teruh
إشرايچ	ne düşünüyorsun	işrâyîç
صار لي	Bir süredir oradayım	sâr lî
صار لي سنتين	İki yıldır	sâr lî seneteyn
عطني	Bana ver	'atnî
حرام عليج	Yazıklar olsun	Harâm aleyç
رأسی يعورنی	Başım ağrıyor	ra'si yu'avvirûnî